

„ROMA GYEREKEK KORAI KÉPESSÉGGONDOZÁSÁHOZ SZÜKSÉGES HELYI KAPACITÁSOK FEJLESZTÉSE” PROGRAM

2019/2020 ÉVAD JÓ GYAKORLATAINAK BEMUTATÁSA



Előszó

A Kárpátok Alapítvány megalakulása óta kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű, kirekesztett (roma) közösségek társadalmi integrációjának támogatására. A kezdetektől fogva valósítunk meg olyan programokat, amelyek keretében pénzügyi és szakmai támogatást nyújtunk roma és/vagy romákat segítő civil szervezetek és intézmények részére helyi fejlesztési kezdeményezéseik megvalósításához. Számos képzéssel, rendszeres találkozókkal, tanulmányutakkal igyekszünk az érintett civil szereplők kapacitásainak fejlesztését, bővítését elősegíteni annak érdekében, hogy minél nagyobb hatásfokkal végezhessék munkájukat.

Jelen kiadvánnyal olyan jó gyakorlatokat, általunk támogatott projekteket és az azokat megvalósító civil szervezeteket szeretnénk bemutatni, amelyek az északkelet-magyarországi térségben marginalizált helyzetű településeken, közösségekben végeznek fejlesztő munkát korai képességgondozás területén. A kiadványban szereplő civil szervezetek többségével Alapítványunk több éve vagy évtizede működik együtt, munkájukat elismerjük, tevékenységeiket pedig igyekszünk rendelkezésre álló eszközeinkkel támogatni.

Az itt bemutatott program célja, többek között, hogy segítsük az érintett civil szervezetek szakmai eszköztárának bővítését, fejlesztését a korai képességgondozás területén, annak érdekében, hogy minél korábbi életévekben kezdhesék meg a fejlesztő munkát a szegénységben élő közösségekben, családokban.



Ez a kiadvány a korai képességgondozást támogató programunk második évadát foglalja össze, amely sajnálatos módon egybeesett az új koronavírus okozta világjárvány kitörésével, és első hullámával. A világjárvány különösen hátrányosan érinti a szegénységben élő, kirekesztett közösségeket, és jelentősen megnehezíti az értük, velük együttműködésben dolgozó civil szervezetek munkáját, amelyet részben ebben a kiadványunkban is bemutatunk.

Bata Boglárka
igazgató
Kárpátok Alapítvány



Korai képességgondozás

– a társadalmi hátrányok csökkentésének eszköze

A születéstől nyolcéves korig tartó időszak rendkívül meghatározó a gyerekek teljes és egészséges értelmi, érzelmi és lelki fejlődése szempontjából. Felnőttkori boldogulásunkhoz, sikerességünkhöz nélkülözhetetlenek az erős kognitív képességek és szociális készségek. Régóta ismert és bizonyított tény, hogy a korai életévekben átélt élmények, ingerek, tanulás, különösen a hátrányos helyzetű gyerekek esetében, kiemelt fontossággal bírnak a gyerek fejlődésére és a későbbi életszakaszokban szinte pótolhatatlanok. Rendkívül fontos tehát, hogy ezekben a korai életévekben milyen körülmények között nő fel egy gyerek, milyen élményekkel, ingerekkel gazdagodik, hiszen nagymértékben ezen múlik, hogy milyenek lesznek jövőbeli életesélyei, társadalmi mobilitási lehetőségei. Azok a szegénységben, mélyszegénységben élő gyerekek, akik többnyire a nélkülözés és szegényes körülmények miatt kora gyerekkorukban nem sajátítanak el erős képességeket és készségeket, nagyobb valószínűséggel találhatják magukat egy életre az alacsony iskolázottság és bizonytalan foglalkoztatottság, a szegénység újratermelődésének csapdájában.

A korai életévekben történő beavatkozások a leghatékonyabbak. Ekkor lehet a leginkább csökkenteni, ledolgozni azokat a hátrányokat, amelyek nem fogyatékoságból vagy egészségügyi problémákból, hanem a rossz körülményekből, a kedvezőtlen élethelyzetekből, a szegénységből, nélkülözésből adódnak. Szomor Éva és László Noémi (2014) – amerikai vizsgálatokra hivatkozva – hangsúlyozzák, hogy ingerszegény környezetben a kisgyerekek agya lemarad a fejlődésben. Gallai Mária (2009) szerint „a neurológiai kutatások fontos felismerése, hogy a genetikai hatások mellett a környezet ingergazdagsága, valamint a gyerekek és a számukra fontos felnőttek között kialakult gazdag érzelmi kapcsolat is meghatározó jelentőségű az agy fejlődése szempontjából. Mindezek együttesen hatnak az agyban zajló folyamatokra és ezen keresztül az értelmi fejlődésre” (Gallai 2009: 45).



A gyerekek otthoni környezete szorosan összefügg a szocio-ökonómiai háttérrel, a család jövedelmi helyzetével, lakáskörülményeivel, a szülők iskolai végzettségével, munkaerő-piaci pozíciójával, a család társadalmi státuszával. Mindezek alapjaiban határozzák meg az otthoni gondozói környezetet, amely szoros kapcsolatban áll a gyerekek fejlődésével, fejlődésük minőségével. Szomor Éva gyógypedagógus, a téma szakértője szerint a korai képességgondozásra, erre a külső segítségre, ott van a legnagyobb szükség, ahol a gyerekek, a családok szegénységben, nélkülözésben élnek, ahol hiányoznak azok a körülmények és feltételek – lakás, élelem, ruházat, egészséges környezet –, amelyek a készségek és képességek megfelelő kibontakoztatását biztosítják, és amelyek egyébként a középosztálybeli családoknál szinte többnyire magától értetődően rendelkezésre állnak. A mélyszegénységben élő családoknál, a generációs szegénység és kulturális tőke hiány miatt, sok esetben a családi példák, minták is hiányoznak, amelyekből a szülők meríthetnének gyerekeik nevelése során (Szomor 2012).

A gyerekek korai képességgondozása a hátrányos helyzetből, a szegénységből, a szülők alacsony iskolai végzettségéből eredő lemaradásokat és hiányokat igyekszik ellensúlyozni azzal, hogy komplex szemlélettel és szolgáltatásokkal megteremti a megfelelő fejlődéshez, a képességek és készségek kibontakoztatásához és gondozásához szükséges feltételeket, körülményeket a gyerekek és szüleik számára. Azoknak a programoknak, amelyek a korai képességgondozást tűzik zászlójukra, nem csupán a gyerekeket kell megcélozniuk, hiszen sok esetben a családok egésze szorul rá a gyerekkorban kihagyott lehetőségek pótlására, hátrányok leküzdésére. Ezért rendkívül fontos a gyerekekkel és családokkal kapcsolatban álló oktatási, szociális, egészségügyi és egyéb szakemberek, intézmények és szolgáltatások elérhetőségének és minőségének javítása is. Elengedhetetlen annak ösztönzése, hogy az érintettek (gyerekek, családok, szakemberek) között együttműködés alakuljon ki, amelyhez szükség van a partneri viszonyra, a megfelelő kommunikációra, egymás megértésére és elfogadására.



A Program bemutatása

Magyarországon – az Eurostat 2019-es adatai szerint – a teljes népesség 17,7%-át érintette a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata, ebből 7,5% a korai képességgondozás elsődleges célcsoportját képező 6 év alatti gyermek. A korcsoport ötöde él súlyos anyagi deprivációban⁽¹⁾, vagyis megfelelő fejlődésükhöz, képességeik kibontakoztatásához elégtelen körülmények közt. A roma népesség körében a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 52,9%-ot tett ki (KSH, 2019).

A program hosszú távú célja, hogy hozzájáruljon a mélyszegénységben élő, hátrányos helyzetű gyerekek, illetve a kirekesztett roma közösségek társadalmi integrációjához.

Programunk a marginalizált helyzetű északkelet-magyarországi térségben valósul meg, ahol évente 12-13 mélyszegénységben élő, roma közösségeket támogató, fejlesztő helyi civil szervezetet részesítünk közel 3-4 millió forintos vissza nem térítendő támogatásban annak érdekében, hogy komplex szolgáltatásokat nyújtsanak, programokat bonyolítsanak le korai képességgondozás terén, valamint fejlesszék, bővítsék tudásukat, eszköztárukat e területen.

A támogatott szervezetek programjait 18 településen valósítják meg Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Nógrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben. A megvalósítási helyszínek a két legelmaradottabb régióban találhatóak. A KSH adatai alapján⁽²⁾ 2019-ben a súlyos anyagi deprivációban élők aránya Észak-Magyarországon (17,7%) volt a legmagasabb. Ez az arány az előző évhez képest növekedett, és több mint kétszerese lett az országos átlagnak. Átlagot meghaladó volt a súlyosan depriváltak aránya az Észak-Alföldi régióban is (11,6%).

A program elsődleges célcsoportja a 0-8 év, kiemelten a 0-5 év közötti hátrányos helyzetű, és kiváltképp roma gyerekek. A támogatott projektek komplexitása értelmében a programok megcélözzák a gyerekek családjait, családtagjait, illetve az egész közösséget, melyben élnek. Közel 400-500 nehéz körülmények között élő, hátrányos helyzetű településen vagy településrészen élő 8 év alatti kisgyerek korai képességgondozásához járul hozzá programunk évente. A 13 támogatott projekt keretében olyan rendszeres készségfejlesztő programokat, kirándulásokat, táborokat szerveznek a gyerekeknek, amelyek számukra egyáltalán nem, vagy alig érhetőek el ezekben a vidéki térségekben. A szülők, a család bekapcsolódása is fontos eleme a programnak: több településen szülői klubok alakultak, és a szülők gyermekgondozással és neveléssel kapcsolatos információkhoz és szolgáltatásokhoz jutnak a programok által.

A program 2019/2020-as évadjában az élet különösen nehéz akadályt gördített a szervezetek elé: a pandémia hatására elrendelt veszélyhelyzeti korlátozások miatt meg kellett szakítani a csoportos foglalkozásokat,



a személyes találkozókat. Emellett egy új, és eddig ismeretlen kihívást állított a kialakult helyzet nemcsak a szervezetek, de a családok elé is: az intézmények bezárták kapuikat, növekedett a munkanélküliség és az iskolás gyerekeknek digitális oktatásban kellett állniuk. A szervezetek azonnali reakciójára, alkalmazkodására volt szükség, hogy a kedvezőtlen helyzet ellenére a családokkal kialakult bizalmi kapcsolatot fenn tudják tartani, a teljes elszigetelődésüket megelőzni, valamint az információs deficitből adódó félelmeiket visszaszorítani. A Kárpátok Alapítvány és a támogatott szervezetek adománygyűjtéseket szerveztek, hogy biztosítsák a családok számára a szükséges eszközöket.

A közel 3 hónapos korlátozást megelőzően, illetve azt követően is komoly erőfeszítéseket tettek és tesznek a megvalósítók annak érdekében is, hogy csökkentsék a romákkal szemben fennálló kirekesztő sztereotípiákat.

*

1 A mutató része az EU2020 Stratégia indikátorrendszerének. Az EUROSTAT – módszertan szerint azokat tekintjük súlyos anyagi deprivációban élőknek, akik esetében az alábbi kilenc tételből legalább négy fennáll: 1. hitelörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos fizetési hátralékuk van; 2. a lakás megfelelő fűtésének hiánya; 3. váratlan kiadások fedezetének hiánya; 4. kétnaponta hús, hal, vagy azzal egyenértékű tápanyag fogyasztásának hiánya; 5. évi egyhetes, nem otthon töltött üdülés hiánya; 6. anyagi okból nem rendelkezik személygépkocsival; 7. anyagi okból nem rendelkezik mosógéppel; 8. anyagi okból nem rendelkezik színes televízióval; 9. anyagi okból nem rendelkezik telefonnal. <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

2 A háztartások életszínvonal, 2019 <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/hazteletszinv/2019/index.html#szegynsgtrsadalmikirekesztzs>

ADD A KEZED AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG MEGTEREMTÉSÉNEK SEGÍTÉSE AZ OKTATÁSBAN ÉS A MUNKAERŐPIACON KÖZHASZNÚ EGYESÜLET

A játék mindenkié

Az Egyesület 2008-ban jött létre azzal a céllal, hogy segítse az esélyegyenlőség megteremtését mind az oktatás, mind a munkaerőpiac területén. Az együttműködés és a közös gondolkodás meghatározó az egyesület működésében. Ezt támasztja alá, hogy a szervezet jó ideje részt vesz a hazai és a nemzetközi társadalmi integrációt - kiemelten a roma integrációt- elősegítő folyamatokban, tevékenységekben. Alapelvük, hogy projektjeik által olyan programokhoz juttassák hozzá célcsoportjaikat, amelyek összhangban állnak szükségleteikkel és segítik a társadalmilag leszakadt rétegek felzárkóztatását, ezért programjaik tartalmát a valós igények mentén alakítják a célcsoport problémáira reagálva. Fontos számukra, hogy célcsoportjaik ne csak résztvevői, hanem aktív formálói is legyenek programjaiknak.



A Kárpátok Alapítvány által támogatott projektet a nyíregyházi Huszár-telepen élő kis- és általános iskolás korú gyerekeket nevelő családok részvételével valósították meg. A program indulásakor felmérték az érintett családok helyzetét és igényeit, melyek alapján egyéni fejlesztési terveket készítettek, és ezeken alapuló csoportos fejlesztést végeztek. Játékidő programelemük a szülői kompetenciák fejlesztésére irányult, azzal a céllal, hogy átadják a szülőknek a játék gyereknevelésben betöltött kiemelt szerepét, illetve felhívják a figyelmet a közös játék jelentőségére. Játéktárat működtettek, amely révén különböző eszközöket, könyveket és fejlesztő játékokat (pl.: forma- és színkirakók, építőkockák, memóriakártyák, puzzle, gyurmák, gyöngyfűzők, golyópályák, színezők, nyomdajátékok stb.) kölcsönözhettek ki a gyerekek. A szülők számára két alternatív közösségi eseményt is szerveztek, melyek során az életvezetési ismeretek, a kulcsképeségek és



az identitástudat fejlesztése került fókuszba. A Tudás napokon a szülők által választott témákról beszélgettek egy gyerekorvossal és egy fejlesztő trénerrel, akik a felmerült problémák megoldásában segítettek az anyukákat. Önkéntes szülői csoport is alakult, így a program korábbi résztvevői tudás- és tapasztalatátadással segítettek a programba újonnan bekapcsolódó fiatal szülőket. Az egyesület a koragyerekkor területén működő közintézményekkel, szolgáltatásokkal szorosan együttműködik, több intézmény részvételével támogatói hálózatot hoztak létre.

„A 2020. március 16-án elrendelt, az egész országra kiterjedő korlátozások szervezetünk szakmai munkáját is megváltoztatták. Céljaink nem változtak, viszont módszereink, beleértve a kapcsolattartást igazodott a kialakult helyzethez. A projekt második felében nagyobb hangsúlyt fektettünk az egyéni, illetve a családfejlesztésre [...]” (Záró beszámoló, Add a kezéd Egyesület)



CSEREHÁTI ROMA ÖNSEGÍTŐ EGYESÜLET

Gyermekmosoly

Több éves, informális működést követően, 2007-ben alakult meg az Egyesület, melynek hosszú távú célja egy Csereháton működő „roma forrásközpont” létrehozása, amely térségi menedzsment irodaként forrásokat, munkalehetőségeket, képzéseket hoz a térségbe. Szakképzett tagjai aktív közreműködésével folyamatosan együttműködik a környező településeken működő önkormányzatokkal és civil szervezetekkel, számos egyesület létrehozásában volt szerepük. Sokrétű tevékenységeik által igyekeznek a helyi lakosok életét megkönnyíteni (pl. mindennapi ügyintézésben nyújtanak segítséget, iskolába szállítják a gyerekeket és fiatalokat azokról a településekről, ahol nincsen helyben iskola, illetve segítik a családok bevásárlását a közeli nagyvárosban, stb.). Közösségépítő és -erősítő programjaik úgy mint filmvetítések, sport- és szabadidős rendezvények, kulturális programok a fiataloknak és a teljes lakosságnak szólnak, de a gyerekeknek a közeli erdőbe is szerveznek kirándulásokat. A szervezet munkássága során bekapcsolódott már helyi tanodaprogram kialakításába és működésének biztosításába, valamint szervezett családtervezési és gyerekgondozás-nevelési tájékoztatókat is.



A Kárpátok Alapítvány által támogatott projektjük célja az volt, hogy a Tomoron, Lakon és Homrogon élő családok szülői kompetenciáit erősítsék. Tapasztalatuk, hogy a helyi fiatalok nincsenek megfelelően felkészülve a szülői szerepekre, ezért egy szakmai tanácsadó kört hoztak létre, amelyhez a fiatal szülők bizalommal fordulhatnak kérdéseikkel, problémáikkal,

„...a koronavírus okozta válsághelyzet még inkább megerősített minket abban az elképzelésünkben, hogy a szülőknek elsősorban képességeket kell átadnunk, készségeik fejlődését, bővítését kell támogatnunk, amit a jövőben egyénileg tudnak majd a mindennapok során hasznosítani.” (Záró beszámoló, Csereháti Roma Önszolgáltató Egyesület)



mely révén egyedi szakmai támogatásban, gyereknevelési tanácsadásban részesítik elsősorban az anyákat. A személyes találkozásokat online tanácsadással egészítették ki: létrehoztak egy Facebook csoportot, ahol az anyukák bátran kérdezhetnek felmerülő problémáikkal kapcsolatban, legyen az akár gyereknevelés vagy ügyintézés. A gasztró klubok alkalmával a szülők új főzési, háztartásvezetési és nevelési, valamint párkapcsolati konfliktuskezelési technikákat tanultak. A közösségi programok során pedig igyekeztek egy támogatói közeget létrehozni, ezzel bővítve az anyák szociális kapcsolatait, és biztatva őket az összefogásra. További céljuk, hogy a közösségi együttműködés olyannyira megerősödjön a szülők között, hogy ők maguk is programok, események kezdeményezőivé és szervezőivé váljanak. A projekt végére már két közösségi programot is a szülők szerveztek meg.

A megfelelő koragyerekkori fejlődés biztosítása érdekében hétvégeente gyógytornász és mentálhigiénés szakemberek foglalkoztak a gyerekekkel, illetve látták el tanácsokkal a szülőket.

FALUSZÉPÍTŐK BÜKKSZENTMÁRTONI EGYESÜLETE

Gyereksziget 2.

Az Egyesület 2013 januárjában alakult az alig 300 főt számláló Bükk-szentmártonban falufejlesztési célokkal: elsősorban a helyi humán erőforrás fejlesztését, a falu kohéziójának és a romák és nem romák közötti kapcsolatok erősítését, a romák munkanélküliségének csökkentését tűzte ki célul. Közreműködnek a környező falvak közötti együttműködés kialakításában, fejlesztésében. Mindezek érdekében rendszeresen tartanak civil kerekasztalokat, melyek keretében megvitatják a község problémáit, és kezdeményezik a jövőtervezést a helyi közszerelővel, pl. a polgármesterrel és a roma nemzetiségi önkormányzattal. Az egyesület tagjai számos közösségi programot rendeznek, melyek megszervezéséhez, lebonyolításához szükséges ismereteket, gyakorlatot egy TÁMOP projekt keretén belül, szakmai támogatással sajátították el, illetve ennek kapcsán kezdtek fejlesztő munkába, amit – megismerve számos helyi igényt, szükségletet – igyekeznek folytatni, bővíteni. A közösségi és gyerekfoglalkozásoknak otthon adó helyiséget, a Gyerekszigetet, a helyi önkormányzat által felajánlott épületben alakították ki.



A faluban nincsenek közintézmények, ezért a gyerekek más településekre járnak óvodába, iskolába. Emiatt a szülők és a pedagógusok között nincs személyes kapcsolat, ezért, és a szülők alacsony iskolai végzettsége miatt a gyerekek fejlődése elmaradást mutat kortársaikhoz képest. A projekt célja, hogy a bükk-szentmártoni családok és kisgyerekek életébe történő beavatkozással felkészítsék őket az iskolai ismeretszerzésre, illetve, hogy megalapozzák a sikeres iskolai teljesítményt és a piacképes tudások és készségek későbbi életévekben történő megszerzését.



„Március 15-től április 13-ig a közösségi ház zárva tartott, ezután a helyi segítő minden délután kinyitotta a Gyerekszigetet, és 2-3 fős csoportokban történt a foglalkozás a higiéniai előírásoknak megfelelően. [...] Főleg az óvodáskorú gyerekek és anyukáik vetették igénybe ezt a szolgáltatást, hiszen az otthoni bezártság már nagyon megviselte őket és így volt hová kimozdulniuk.” (Záró beszámoló, Faluszépítők Bükk-szentmártoni Egyesülete)



A településen élő 8 év alatti kisgyerekek számára (32 fő) három korcsoportban tartottak rendszeres egyéni és csoportos fejlesztő foglalkozásokat, melyeknek aktív résztvevői voltak a szülők is. A foglalkozásokat heti rendszerességgel szociálpedagógus vezette, emellett a helyi projektvezető minden hétköznap a Gyerekszigetben játékokkal és tanulássegíttéssel várta a gyereket. A 6-8 éves gyerekek nyáron egyhetes táborban is részt vettek, melynek kiemelt célja a mozgás és egyéb készségek fejlesztése volt. Az információcserének, a közös játéknak, illetve a közösség erősödésének a havonta megrendezett Családi napok adtak teret. A játszóház programjait a természetbe történő kirándulások színesítették.

IGAZGYÖNGY ALAPÍTVÁNY

Három az egyben programsorozat második felvonás

Az Igazgyöngy Alapítvány 1999-ben kezdte meg munkáját művészeti iskolaként. Felismerve, hogy a változás elérése érdekében nem csak a tanórán szükséges a gyerekeket megsegíteni, de a lakókörnyezetükben is fontos elérni őket és a szülőiket is, az Alapítvány bővítette tevékenységi körét esélyteremtő, terepi munkával. Komplex munkájuk három pillérű:

1. Az oktatás, mely magában foglalja a művészeti iskolát, a Toldi Tanodát, az ösztöndíj programjukat, az iskolaszer-támogatásokat, a Baba-mama klubot, és a felnőttképzéseket.

2. A családgondozás és közösségfejlesztés pillér tartalmazza a krízishelyzetek kezelését, a munkahelyteremtést, a közösségfejlesztő programokat és az önfenntartási képességek fejlesztését.

3. Az intézmények közötti együttműködést generáló és mediáló pillér részeként működik a Társadalmi Kerekasztal, ahol a problémák és esetmegbeszélések a roma közösség bevonásával történnek. Ennek a modellfejlesztésnek fő helyszíne Toldon, egy körülbelül 300 fős zsákfaluban zajlik, de különböző elemeit már 16 településen alkalmazzák.

Az alapítvány törekszik az adaptálható modellek és módszertanok fejlesztésére.

Az Alapítvány célja jelen projektjében elsősorban a beszédproduktív kapcsolatos problémák észlelése,



diagnosztizálása és fejlesztése volt, valamint az egyéb lemaradások és erősségek feltérképezése és ezek alapján egyénre szabott fejlesztések megvalósítása. Az iskolai előkészítő programba bekapcsolódott gyerekek átlagosan heti egy alkalommal vettek részt személyre szabott fejlesztő foglalkozáson. Az előző tanévben felvett iskolai előkészítő, 1. és 2. osztályos gyerekek kezét sem engedték el, őket egyéni és páros tanulási alkalmakkal kísérték figyelemmel.

Az iskola-előkészítő gyerekeket logopédiai felmérésekkel szűrték, majd 16 gyereket választottak ki havi szintű, egyéni fejlesztésre. A szegregált térségek szakemberhiányára szeretnének átfogó, hosszú

„A legnagyobb tanulságokat a járványhelyzet hozta, így az online oktatással kapcsolatban vannak a legfontosabb tapasztalataink. Szeretnénk ezzel kapcsolatban egy későbbi hullámra felkészülni, így tervezzük a szülők jobb felkészítését, ideálisabb tanulási környezet kialakítását, több kézzelfogható eszköz biztosítását.” (Záró beszámoló, Igazgyöngy Alapítvány)

távú megoldást találni, így pilot program keretében elkezdtek egy módszertant kidolgozni, mellyel bizonyos szintig online is támogatható a logopédiai fejlesztés. A programelem részeként a nyári hónapokban 22 nagycsoportos óvodás vett részt a napközis táborban. Bár a foglalkozásoknak és klub alkalmaknak a toldi tanoda adott helyet, a pilot programba négy másik településen (Alsószentmárton, Hernádszentandrás, Csörög és Dány) működő tanoda tanulói is bekapcsolódtak. Emellett heti rendszerességgel tartottak Baba-mama klubot fiatal anyukák részére, akik gyakorlati tudásra tehettek szert gyereknevelési- és életvezetési kérdésekben, valamint otthon végezhető, képességfejlesztést támogató tevékenységekhez kaptak ötleteket. A vírus következtében bevezetett korlátozások idején a foglalkozásokat online, egyénileg tartották meg.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐK ÉS HELYI TÁRSADALOMKUTATÓK EGYESÜLETE

Roma fiatalok gyerekanimátor hálózata 2.

Az Egyesület munkássága közel két évtizedre tekint vissza: számos szervezet megalakítását segítették, majd a 2011-es tisztújítást követően cigány értelmiségi fiatalokat is bevontak a szervezetbe. Tagjaik között szociális munkás, szociálpedagógus, pedagógus, informatikus, roma közösségfejlesztő, közgazdász és építész is van. Szakmai partnereik környékbeli civil szervezetek, városi és megyei közművelődési, kulturális és gyermekvédelmi intézmények.

Az Egyesület célja és küldetése helyi kisközösségek, a gyermek- és ifjúsági és felnőtt csoportok szakmai támogatása és érdekvédelme. Tagjaik hátrányos helyzetű csoportokkal, elsősorban romákkal és szegénységben élőkkel dolgoznak számos Heves megyei kistelepülésen. Több ifjúsági csoport számára tartottak már kommunikációs tréningeket, melyek fő hangsúlyát a roma fiatalok asszertivitására helyezték annak érdekében, hogy emberi méltóságukat megőrizhessék különböző párbeszédekben, hatalmi helyzetekben, főként az iskolában. 2015-16-ban a Norvég Civil Támogatási Alap támogatásával hozták létre a Roma Fiatalok Animátorhálózatát, melynek tagjait, heves megyei roma fiatalokat közösség-szervezői ismeretekkel ruháztak fel.

A korai képességgondozást támogató projektjük olyan heves megyei kistelepüléseken valósult meg, amelyekben nem érhető el számos közszolgáltatás és közintézmény. A szakemberhiány pótlása érdekében céljuk, hogy az érintett településeken - elsősorban Egerbaktán - élő aktív roma fiatalokat felkészítsék a roma gyerekek képességfejlesztésében való részvételre. A leginkább motivált fiatalok hét alkalommal



vettek részt tréningeken, elméleti és gyakorlati ismeretekre tettek szert a témában, a képzési alkalmak között pedig a gyakorlatban is megmértették, azaz ők tartottak gyerekfoglalkozásokat településeiken, amelyeket a program szakembereivel közösen értékelték.

Mindemellett Egerbaktán heti rendszerességgel tartottak foglalkozásokat két korcsoportra bontva: a 3-5 év közötti gyerekek foglalkozásain a mozgásfejlesztés állt a fókuszban (több alkalommal a szülők részvételével), míg a 6-8 év közötti gyerekeknél a tanulási képességek, készségek fejlesztését helyezték előtérbe.

A koronavírus okozta veszélyhelyzeti korlátozások idején, a kisiskolások digitális oktatásra való átállását igyekeztek támogatni, elsősorban interneten elérhető digitális tananyagok, gyakorlatok megosztásával.



LASKÓ-FORRÁS EGYESÜLET

Együtt játszunk, együtt tanulunk 2.

A Heves megye északi határán fekvő, több mint 500 fős zsáktelepülésen, Hevesaranyoson 2013-ban alakult meg a Laskó-forrás Egyesület, melynek elsődleges célja egy erős és aktív helyi közösség létrehozása. Az egyesület olyan szervezetté kíván válni, amely képes beleszólni a hevesaranyosi lakosságot, köztük a szegényeket, a cigányokat is érintő döntésekbe és gyakorlatokba. Elképzeléseik megvalósításához segítséget a helyi értelmiség egy részétől, valamint a SZETA Egri Alapítványának szakembereitől kapnak. Több projektnek köszönhetően az egyesület tagjai mára megtanultak közösségi programokat, civil kerekasztalokat szervezni, és elsajátították a projektszemléletet, a felkészülés szükségességét, a konfliktusok feloldásának módját is. Az Egyesület büszke a fiatalokból álló, cigánytánc csoportjára, amely nagymértékben hozzájárul a helyi roma közösség kohéziójának erősítéséhez.

Koragyerekkori képességfejlesztést támogató projektjük célja a kisgyerekeket segítő közszolgáltatások pótlása a faluban, valamint a szülők bevonása gyerekeik fejlődésének támogatásába, képességfejlesztésükbe és a szülők ez irányú ismereteinek bővítése. A projekt keretében közel 40 nyolc év alatti gyerek számára szerveztek egyéni és csoportos foglalkozásokat, külön a 3 év alatti korcsoportnak, és külön az óvodás és iskolakezdő gyerekek számára. A foglalkozások célja elsősorban a mozgásfejlesztés, illetve az ezzel kölcsönhatásban álló kognitív képességek fejlesztése, úgymint figyelem, észlelés, beszéd, gondolkodás, kreativitás, valamint a hiányzó készségek és ismeretek pótlása volt. A veszélyhelyzeti korlátozások alatt az egyéni fejlesztések kerültek előtérbe, elsősorban a finommozgások fejlesztését támogató tevékenységek pl. vágás, színezés, válogatás, szem és kéz koordinációs gyakorlatok. A havi rendszerességgel megrendezett családi napokon a gyerekek és a felnőttek közösen játszhattak, és eközben információkat adtak át egymásnak, beszélgettek. Ez a gyerekek, fiatalok, felnőttek közösségeinek fejlődéséhez, erősödéséhez járult hozzá.



„A koronavírus-járvány miatt kialakult hivatalos korlátozások bevezetése sajnos a közösségi ház nyitvatartását is érintette. Ebből kifolyólag, a betervezett foglalkozások, családi programok megszervezése is elmaradt. Hiába nem járt iskolába rengeteg gyerek a kormány által elrendelt iskolabezárások miatt, a közösségi házba sem tudtak jönni tanulni, játszani. Napi szinten jártam ki a családokhoz, feladatokat vittem ki a gyerekeknek, ceruzát, színes ceruzát, hiszen egyik napról a másikra kellett berendezkedniük ezeknek a családoknak az otthontanulásra. Javaslatokat tettem nekik, hogyan érdemes kialakítaniuk az iskolabezárás miatti otthoni tanulási napirendet, valamint segítséget nyújtottam a tanulásban annak, aki igényelte.” (Záró beszámoló, Laskó-forrás Egyesület)



NÓGRÁD MEGYEI CIGÁNY KISEBBSÉGI KÉPVISELŐK ÉS SZÓSZÓLÓK SZÖVETSÉGE

Iciri-Piciri emberkék 2.

A közhasznú szervezatként működő szövetség 1996-ban alakult, székhelye Bátorterenyén, Nógrád megyében található. Szerteágazó tevékenységének célja a szegénység csökkentése. A szervezet fő célkitűzése a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek, és fiatalok iskolán kívüli oktatási és szabadidős lehetőségeinek a segítése. Tanoda típusú programot jelenleg egy településen vezetnek - de a korábban másik három településen működtetett tanodákba járó gyerekek számára is szerveznek foglalkozásokat. Pedagógiai módszertanuk alapja: az egyéni személyiségfejlesztés, a tanulásban jelentkező differenciálási lehetőségek, a projekt módszer, és a kooperatív tanulás technikája. A gyerekek szülei, testvérei is szívesen részt vesznek a szövetség által szervezett családi programokon, rendezvényeken. Két budapesti gimnáziummal is együttműködnek, tanulópárokat alakítottak, és elsősorban angol és matematika tantárgyakban segítik egymást a gyerekek. Mindemellett zenei foglalkozásokat, és heti egy alkalommal fotó- és filmkészítést is tanulhatnak náluk az érdeklődő gyerekek.



A Mátraverebélyen, Lucfalván és Bátorterenyén megvalósult koragyerekkori programjuk célja az volt, hogy a helyi, hátrányos helyzetű családok kisgyerekeinek testi, szellemi és szociális fejlődését segítse, és ezáltal biztosítsa, hogy egyenlő eséllyel kezdhesék meg iskolai tanulmányaikat. A gyerekek családjukkal közösen vettek részt a heti rendszerességű Mesekörben, illetve az ehhez kapcsolódó interaktív meseszínházi előadásokon, melyeknek a gyerekek voltak a szereplői és ők alakították a mesét. Az előadások alkalmat és teret adtak a gyerekek számára, hogy új szerepeket ismerjenek meg és éljenek át. A meseszínházi foglalkozásokba a helyi óvodapedagógusok is becsatlakoztak, így velük is jó kapcsolatot sikerült kialakítani, valamint a foglalkozások révén szakmai támogatást kaptak

a hátrányos helyzetű gyerekekkel való munkájukhoz. A Ringató foglalkozásokon az anyukák könnyen énekelhető dalokat, mondókákat és mozgásos játékokat tanultak a három év alatti gyerekeik fejlesztésének támogatása érdekében. Ezekbe a foglalkozásokba több alkalommal kapcsolódtak be külsős szakemberek: védőnő, korai fejlesztő szakember, óvodapedagógus, Lucfalván még lelkész is. A kismamák és anyukák számára Baba-mama összejöveteleket is szerveztek, ahol az édesanyák gyakorlatias tanácsokat, segítséget kaptak egymástól, és a meghívott szakemberektől, mialatt gyermekeik megtapasztalták a szabad játék élményét. A programelem hatására a szülők közötti kapcsolati háló is erősödött.



OPÁL TEHETSÉGGONDOZÓ ALAPÍTVÁNY

Tanítva tanulunk

Az egy évtizede működő Alapítvány célja a hátrányos helyzetű – főként roma származású - tehetséges fiatalok tanulási előmenetelének segítése, motiválása, és ezzel párhuzamosan a szegregáció csökkentése. Tevékenysége szerteágazó: a sport, a zene, a képzőművészetek, a humán és a reál tárgyak vonatkozásában kiemelkedő fiatalok számára is lehetőségeket kínál tehetségük kibontakoztatásához. Önkéntesei között rengeteg pedagógus van, akik rendszeresen fejlesztik a szervezet módszertanát. Két kiemelkedő programja az évente 3 tantárgyból meghirdetett levelezőverseny, és a tehetséggondozó nyári tábor. A szervezet munkatársai és önkéntesei a tehetséggondozás mellett nagy hangsúlyt fektetnek a környezetvédelemre is, és arra, hogy az általuk felhalmozott tudást tovább adhassák, valamint a gyerekekkel közösen tovább bővíthessék. A szervezet hosszú távú célja egy saját, alternatív pedagógiai módszereket a magyar közoktatásba integráló, megújuló energiaforrásokat felhasználó oktatási intézmény, „öko-suli” létrehozása.



majd integrálódni, és érvényesülni az oktatási rendszerben. A digitális munkarend idején a gyerekek különböző feladatokat kaptak, melyeket szüleik segítségével valósítottak meg, az eredményeket online mutatták be egymásnak. A családok és a gyerekek nem rendelkeznek alapvető számítógépes felhasználói ismeretekkel, ezért a szervezet tagjai Okosodj otthon! videókat készítettek számukra, hogy megkönnyítsék otthoni tanulásukat.



„A COVID-19 járvány komoly nehézségeket okozott. A gyerekek és a szülők is nehezen alkalmazkodtak az új helyzethez, ezért nehéz volt őket elérni, velük együttműködni, viszont amikor már megszokták a megváltozott körülményeket, sikerült hatékonyabban együtt dolgoznunk.” (Záró beszámoló, OPÁL Tehetséggondozó Alapítvány)

A program célja a Kompolton és Kápolnán élő, 3-8 év közötti óvodás és kisiskolás korú gyerekek képességfejlesztése és a korai lemorzsolódásuk megelőzése. A kisgyerekek számára kéthetente megrendezett foglalkozásokon a motorikus képességek és az érzelmi intelligencia fejlesztésére helyezték a hangsúlyt. A gyerekek idősebb testvérei számára havonta szerveztek mentálhigiénés fejlesztést. A részt vevő gyerekek ön- és társismereti játékokba, drámapedagógiai gyakorlatokba, meseolvasásba, rajzolásba, konfliktuskezelési és kézműves foglalkozásokba kapcsolódtak be, valamint környezetvédelemmel kapcsolatos kiránduláson vehettek részt.



A projekt eredményeképpen a gyerekek önismereti, identitásbeli és szociális készségei fejlődtek, ennek köszönhetően könnyebben és sikeresebben tudnak

SZEGÉNYEKET TÁMOGATÓ ALAP EGRI ALAPÍTVÁNYA

Menjünk együtt! Felnémeti tanulói hálózat 6.

A Szegényeket Támogató Alap (SZETA) Egri Alapítványa 1989-es létrejötte óta a szegénységben élők - különösen a romák - társadalmi integrációját, mobilitását segíti elő különböző eszközökkel, szolgáltatásokkal. Terepmunkával napi szinten foglalkoznak telepi körülmények között élő családokkal, melynek eredményeképpen a családok bekapcsolódtak és jelenleg is aktívan részt vesznek az Alapítvány munkájában. A szervezet munkatársai és önkéntesei a megszerzett tapasztalatok, ismeretek birtokában más településeken is elkezdtek dolgozni a szegregátumokban élő romák integrációja érdekében. 2013-ban kezdték el kiépíteni az „Észak-magyarországi settlement-hálózatot”, amelyhez 13 településről 16 romákból szerveződött civil szervezet csatlakozott, melyek célja a romák, különösen a gyerekek és fiatalok, társadalmi felzárkózásának segítése. Ezeknek a civil szervezeteknek a munkáját és forrásszerző tevékenységét folyamatosan segítik humán erőforrás-fejlesztéssel és tudásátadással. Az alapítvány tevékenysége során törekszik a romák, különösen a gyerekek és fiatalok társadalmi felzárkózásának segítésére: tanodát működtet és az alacsony iskolai végzettségű embereknek támogatást nyújt általános iskolai tanulmányaik befejezéséhez és OKJ-s szakmák megszerzéséhez.

A koragyerekkori hátránykompenzáló programjuk az egri (felnémeti) Béke-telepen élő családoknak szól. Célja, hogy a 2-8 év közötti gyerekek a fejlesztést támogató foglalkozások hatásaként az óvodai és iskolai elvárásoknak, követelményeknek sikeresen megfeleljenek. Hetente négy napon tartanak egyéni és csoportos készségfejlesztő és ismeretterjesztő gyerekfoglalkozásokat. Az óvodások mozgás- és kognitív képességeik fejlesztésével kívánják megelőzni az iskolai problémákat, valamint megalapozni a következő életkor fejlődési lehetőségeit.



A veszélyhelyzeti korlátozások alatt kiemelt figyelemmel foglalkoztak a gyerekekkel, hogy elkerüljék a lemorzsolódást és iskolai teljesítményük ne maradjon el kortársaikétól. A 6 napos nyári táborban a 6-8 éves korosztály mozgásfejlesztése állt a fókuszban, míg a havonta megrendezett közösségfejlesztő családi napok a család minden tagjának teret biztosítottak az információcserére és a közös, együtt töltött minőségi időre, játékra. A szülők aktívan, önkéntesként kapcsolódtak be a programba.

„A koronavírus-járvány intézkedései következtében mind a gyerekek, mind a felnőttek elszigetelődtek a külvilágtól, főként az oktatási intézményektől, amely sokak számára az egyetlen integráló kapocs. Ezért felértékelődött a szerepünk, a tevékenységünk, egyre több család vette igénybe szolgáltatásainkat.”
(Záró beszámoló, SZETA Egri Alapítványa)



SZOMOLYAI MAGYAR ROMA EGYESÜLET

Ringatlak, kislányom 2.

Az Egyesület 2005-ben helyi kezdeményezésre alakult azzal a céllal, hogy javítsa a helyi cigány közösség életminőségét, társadalmi mobilitási esélyeit, képviselje érdekeit, közvetítsen közöttük és a település döntéshozói, illetve a nem roma társadalom között. 2008-ban sikerült ingatlant vásárolniuk, mely a szervezet irodájaként és közösségi házként funkcionál. Alaptevékenységük a szociális ügyintézésben nyújtott segítség, az érdekképviselés. A szervezet tagjai és önkéntesei közreműködésével a közösségi házukban számítógép és internetelérést biztosítanak, valamint rendszeresen szerveznek szabadidős, közösségi programokat. 2007-2009 között Szomolyán, majd 2010-2011-ben Sályon telepfelszámolási programokat valósítottak meg, amelyek során a barlanglakásokban (pinceszobákban) élő családok integrált környezetbe költözését támogatták. A programok során jelentősen javult az egyesület infrastrukturális háttere, szakmai felkészültsége, bővült szakmai és személyes kapcsolatrendszere. Helyi önkéntes bázisa 15-30 főből áll. A Svájci-Magyar Ösztöndíj Alap segítségével kétéves ösztöndíjas programot valósítottak meg, melynek célja a marginalizálódott gyerekek iskolában tartása volt.



A középiskolából lemorzsolódó fiatalok korán vállalnak gyereket a faluban, ezért az egyesület azt tűzte ki célul, hogy a fiatal szülők (17-28 év között) számára olyan programokat és tevékenységeket biztosít, amelyek során általános és gyermeknevelési ismereteik bővülnek, szülői készségeik és kompetenciáik fejlődnek, és ezek birtokában tudatosabban nevelik, gondozzák gyerekeiket. A Tájékoztató napok elnevezésű program alkalmi során külső szakemberek közreműködésével mutatták be például a koragyerekkori játékos tanulás, és játékok jelentőségét, illetve mozgásfejlesztési gyakorlatokat. További céljuk, hogy a fiatal anyukákból egy támogató, segítő közösség jöjjön létre, ezért kéthetente Szülői klubot szerveztek, melyet a koronavírus idején felváltott az online kapcsolattartás.



Foglalkozásaikon a 10 év alatti gyerekek korcsoport szerinti bontásban vettek részt: a három évnél fiatalabb gyerekek és szüleik részére Ringatót szerveztek, a mozgásfejlesztésre fókuszálva; az ovisoknak szóló Mesedélutánokon különböző módszerek segítségével dolgozták fel az elhangzott meséket, az 5-10 éves korosztály pedig a Játsszóház csoportos foglalkozásaiba kapcsolódott be.

A vírushelyzet következtében elrendelt korlátozások idején a gyerekek szüleikkel otthon megoldandó, elkészítendő kreatív, fejlesztő feladatokat kaptak, melyek a közös élmény által erősítették a családokat, a szülő-gyerek kapcsolatot, egyben az egyesület iránti bizalmat is.



„Egyesületünk egyik nagy problémája, hogy most a járvány ideje alatt nem tudunk a megszokott módon működni, hiszen nem lehet a közösségi házunkat nyitva tartani, ahol rendszeres, napi többszöri programot is szoktunk tartani. Az online módon történő kapcsolattartás rendkívül nehéz, mivel a családok egy része nem rendelkezik informatikai eszközökkel, vagy ha esetleg van is otthon okostelefon, akkor nincsen internet elérhetőségük.” (Záró beszámoló, Szomolyai Magyar Roma Egyesület)

TARNAGYÖNGYE EGYESÜLET

Játszva tanulj!

Az Egyesület 2013-ban alakult meg az ószajlai cigányok érdekvégyesítése érdekében. A szervezet célja, hogy elősegítse az itt élő emberek szociális és foglalkoztatási helyzetének javulását, illetve közreműködjön a település fejlesztésében, szebbé tételében. Az egyesület együttműködik a települési és a roma nemzetiségi önkormányzattal, és tagja a Heves33 Vidékfejlesztési LEADER Akciócsoportnak. A Norvég Civil Támogatási Alap által finanszírozott Közösségfejlesztés Ószajlán c. programjuk megvalósítása révén a szervezet szakmailag megerősödött. Az elmúlt időszakban az egyesület tagjai és önkéntesei sok energiát fektettek a közösségszervezésbe, ennek érdekében több programot is szerveztek: rendszeresen tartanak megbeszéléseket, részt vesznek, illetve szervezik is a településen működő civil műhelyeket. Döntéseiket nyilvános taggyűléseiken hozzák meg, és ekkor beszélnek meg a különböző egyesületi tevékenységeket, feladatokat is. Tagjaikra, önkénteseikre számíthatnak mind a programok szervezésében, mind a közös gondolkodásban. Szakmai támogatást az Észak-Magyarországi Settlement-hálózattól kapnak.



Szajla, azon belül is Ószajla hátrányos helyzetű település, térben elkülönülnek: a két településrész között közel 3-5 km távolság van, meglehetősen ritka a falut érintő tömegközlekedés, és alapvető közintézmények, szolgáltatók (posta, bolt stb.) hiányoznak a településről. Ezért a megvalósítók a koragyerekkori képességgondozást támogató program zavartalan működéséhez szükségesnek látták, hogy hetente családsegítést is végezzenek, hivatalos ügyintézésben nyújtottak segítséget a hozzájuk forduló családoknak. A gyerek-szülő csoportjuk keretében a kisgyerekekkel otthon lévő nőknek adtak tanácsokat gyereknevelésével kapcsolatosan, illetve módszertanok és ismeretek átadásával, készségeik fejlesztésével támogatták őket. A csoportban egy pedagógus közreműködésével különösen a kis- és finommotorikus mozgásokra, a ritmusérzék fejlesztésére és a vizuális kifejezésre fókuszáltak. A részt vevő szülők megismerték a gyerekek fejlődésének



főbb szakaszait, valamint lehetőségük nyílt az észlelt problémákat szakemberrel megbeszélni. A koronavírus járvány idején nem tudtak a gyerekekkel és a pedagógussal személyesen egyeztetni, ezért a helyi programvezető az óvónővel együttműködésben feladatokat készített és juttatott el a gyerekeknek. A Játsszunk együtt! csoportban a gyerekek mozgásfejlesztését a szülők irányították a tanultak alapján, és feladatlapok kitöltésével dokumentálták a gyerekek fejlődését. A szülők a Kreatív csoport alkalmain közösen alkottak gyerekeikkel, ezáltal kapcsolatuk erősödött, vizuális készségeik fejlődtek. A családi napok az egész család számára biztosították az informális társalgást, valamint a minőségi időtöltést. A korona vírusra tekintettel a korlátozások ideje alatt nem tarthattak családi napokat, ezért online játékot szerveztek a gyerekeknek.

„Jelenlegi legnagyobb problémánk, hogy nem tudunk személyesen találkozni, közösségi foglalkozásokat tartani. Jelentős probléma továbbá, hogy a szülőknek otthon kell maradni, van, aki nem tud dolgozni menni, van, aki már el is vesztette a munkahelyét; a gyerekeknek is gondot okoz a folyamatos otthonmaradás. Egyesületünk próbál minden gyermeknek a tanulásban segíteni, akinek szüksége van rá.” (Záró beszámoló, Tarnagyöngye Egyesület)

„VAZDUNE CHERHAJA” EMELKEDŐ CSILLAGOK ROMA NŐK EGYESÜLETE

Nagyecsed i Jázmin játéktár 2.

A szervezet célja a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációjának elősegítése szociális, kulturális, oktatási tevékenységgel, egészséges életmódra neveléssel, szórakoztatással, tehetséggondozással, természet- és környezetvédelmi, gyermek és ifjúsági programok, valamint foglalkoztatást elősegítő programok szervezésével, megvalósításával. Kiemelt céljuk a roma nép hagyományának, kultúrájának őrzése és a hagyományörzés támogatása. Tagjaik és önkénteseik számos, romákat támogató programban és nemzetközi projektben vettek részt. Projektjeik és önkénteseik segítségével jelenleg is dolgoznak Nagyecsedben - mely az Észak-Alföldi régió egyik legperiférikusabb helyzetű városa-, valamint Hodászon, Kántorjánosiban és Nyírcsaholyban.

Az Egyesület Jázmin játéktár elnevezésű programját Nagyecsedben valósította meg. A program a kisgyerekek kognitív, motorikus, anyanyelvi, kommunikációs és szociális készségeinek, kompetenciáinak fejlődésének támogatását tűzte ki célul. A Játéktár egy olyan közösségi térré vált, mely hétköznapiokon a hátrányos helyzetű szülők gyerekei számára biztosít lehetőséget arra, hogy jó minőségű játékszerekkel, kirakós játékokkal, fejlesztő eszközökkel játszassanak. A családoknak lehetőségük nyílik a játékokat kibérelni, és hazavinni, ezzel hozzájárulni a közös játékhoz, mely által fejlődik a kapcsolat gyerek és szülő között.

A gyerekekkel két korcsoportra bontva foglalkoztak: a három év alattiak heti rendszerességű foglalkozásait a helyi védőnő vezette, elsősorban a mozgástevékenységre, a kognitív funkciók fejlesztésére és az önállósági szokások kialakítására koncentráltak. A 4-6 éves gyerekek komplex, játékos foglalkozásain



„A tanulság az, hogy ha folyamatosan jelen vagyunk és különböző készségeket és képességeket próbálunk fejleszteni a megfelelő eszközökkel, játékokkal, mesével akkor az eredményt hoz. Sajnos a vírus azért közbe szólt és így abban az időszakban csak online tudtunk dolgozni a családokkal. A családoknak a vírushelyzet idején tisztító és ételmiszer csomagokat biztosítottunk.” (Záró beszámoló, „Vazdune Chershaja” Egyesület)



a mozgástevékenység mellett az észlelés, a verbális és gondolkodási készségek fejlesztését helyezték fókuszba. A gyerekek fejlődését egy óvodapedagógus követte nyomon. Tíz alkalommal tartottak Meséd foglalkozásokat édesanyák számára, melyek során közösen olvastak meséket, amiket szociálpedagógus közreműködésével dolgoztak fel, a történetek mentén pedig gyermeknevelést érintő kérdéseket vitattak meg. A Szülők az óvodában nevű programelemben a szülők maguk terveztek meg és vezettek gyerekfoglalkozásokat, melyek során az egyéni kompetenciáik fejlődtek, és szülői szerepükben is megerősödtek.

XXI. SZÁZADI ROMA NŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

SZIROM Játsszóház - Játsszva tanulunk

A 2016-ban alakult szervezet létrejötte tíz aktív roma és nem roma nő kezdeményezésének köszönhető. Az Egyesület fő célja, hogy segítse a nők jogainak és társadalmi érdekeinek képviselését, elősegítse közéleti szerepvállalásukat és családjuk életminőségének javítását. További célja, hogy csökkentse a romákat a többségi társadalom részéről érő előítéleteket, támogassa a roma kisebbség hazai és európai integrációját, valamint a cigányság szociális, foglalkoztatási, vállalkozási, egészség-megőrzési, képzettségi problémáira megoldásokat találjon. Habár a szervezet még fiatal, eredményességét jelzi, hogy már több sikeresen megvalósított projekttel büszkélkedhet és önkéntes bázisa folyamatosan növekszik. A szervezet tagjai és önkéntesei rendszeresen tartanak közösségi programokat, fejlesztő tréningeket, és roma hagyományokat ápoló rendezvényeket.

Nyíregyházán, és azon belül a jósavárosi lakótelepen egyre nagyobb igény és szükség mutatkozik a To-



ronyházban élő roma gyerekek korai képességeinek, kompetenciáinak fejlesztésére, ezért programjuk elsődlegesen az ott élő, nyolc év alatti gyerekeknek szólt. A projektet egy toborzó rendezvénnyel indították a Jósavárosban élő közösség számára, melyet kreatív kézműves foglalkozással, akadályversennyel, interaktív mesefoglalkozással és arcfestéssel színesítettek.

A SZIROM-Játsszóházban a gyerekek és szüleik számára két korcsoport szerint szerveztek heti rendszerességgel foglalkozásokat. A szülők bekapcsolódásának köszönhetően az elsajátított mozdulatsorokat otthon is el tudják végezni a gyerekeikkel. A 0-4 évesek és az 5-8 évesek mozgásos, ritmikus fejlesztő foglalkozásain előtérbe kerültek a játékok, zenei foglalkozások, interaktív mesék, mondókák és népdalok, és egyéb kreatív programelemek. A vírus okozta járványhelyzet miatt áttértek a digitális foglalkozásokra, melyek 13 héten át zajlottak, heti kihívásos feladatokkal. A közös családi élményt, a csoportdinamikát kirándulással erősítették, amikor már erre lehetőségük nyílt. A jósavárosi családok számára nyílt programot is szerveztek, ahol romák és nem romák együtt tölthettek egy délutánt, mely során egy utcaszínházi csoport interaktív programot biztosított.



A szervezet a saját szakmai fejlődésére és együttműködések kialakítására is figyelmet fordított, így tapasztalatszerzés céljából felvette a kapcsolatot a CSERŐKE szervezettel.

A PROGRAM MÁSODIK ÉVADÁNAK FŐBB EREDMÉNYEI, KULCSADATAI



A KÁRPÁTOK ALAPÍTVÁNY, MINT A PROGRAM GAZDÁJÁNAK BEMUTATÁSA

KÁRPÁTOK ALAPÍTVÁNY – MAGYARORSZÁG

A Nemzetközi Kárpátok Alapítványi Hálózat tagja

www.karpatokalapitvany.hu

www.carpathianfoundation.org



Megalakulásunk óta közel 16 millió amerikai dollárt adományoztunk önkormányzatok, non-profit és civil szervezetek százainak. Az Alapítvány fő stratégiai célja a régió emberi erőforrásainak (személyek, szervezetek, közösségek) fejlesztése a leszakadó vidéki térségek, hátrányos helyzetű közösségek, kisebbségek fejlődésének érdekében, így közvetetten a szegénység és a társadalmi kirekesztettség csökkentése.

Jelenleg futó programjaink fő célja a hátrányos helyzetű vidéki régiókban működő civil szervezetek és helyi közösségek kezdeményezéseinek támogatása, a sérülékeny csoportok és hátrányos helyzetű fiatalok támogatása, valamint a társadalmi tudatosság növelése.

Az 1995-ben nemzetközi keretek között létrejött, majd Magyarországon önálló szervezatként 2002-ben bejegyzett Kárpátok Alapítvány küldetése a Kárpátok régióban élő emberek életminőségének javítása, a régió társadalmi, etnikai, kulturális és természeti értékeinek megőrzése és fenntartható fejlődésének támogatása, elsősorban a határ menti régiókban.

Az Alapítvány pályázati úton történő adományozással, és hátrányos helyzetű vidéki térségek és közösségek támogatását előirányzó fejlesztési célú programok, projektek lebonyolításával, valamint ösztöndíjak utalványozásával foglalkozik.



Felhasznált források:

Farkas Zsombor (2018): Háttér tanulmány a „Roma gyerekek korai képesség gondozásához szükséges helyi kapacitások fejlesztése” c. program előkészítéséhez, Kárpátok Alapítvány-Magyarország

Gallai Mária (2009): A kisgyermekkorai fejlődés biztonsága. In. Boros et al (2009) Gyerekek – Szülők – Közösségek. Módszertani ajánlások a gyerekekkel, a szülőkkel és a közösségekkel végzett munkához a Biztos Kezdet program munkatársai számára. Módszertani kézikönyv I. kötet. Gyerekek. Budapest: Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet. pp. 43-58. <http://www.feherkereszt.hu/2012/data/userfiles/file/tudastar/gyermekkotet.pdf>

Szomor Éva (2012): Korai képesség gondozás – Biztos Kezdet Gyerekházak. In. Bass László (szerk.) (2012) Az ötödik év után. Egy félbeszakadt akció kutatás története 2006-2011. Budapest: Gyerekesély Közhasznú Egyesület. pp 25-34. http://www.gyere.net/downloads/otodik_ev.pdf

A program által támogatott szervezetek pályázatait, beszámolóit és honlapjait, 2020

Felelős kiadó:

Bata Boglárka, Kárpátok Alapítvány-Magyarország, 3300 Eger, Felvégi u. 53.

Írta: Szabó Gabriella, Bata Boglárka

Tördelés, design: Kalotai Anett, Szabó Gabriella

Készült: 2021. Eger

Minden jog fenntartva.

Alapítványunk a 2017. évi LXXVI. törvény értelmében külföldről támogatott szervezetnek minősül.

